

SOC 149: Sociologie sportu

Jarní semestr 2011

ZÁKLADNÍ INFORMACE:

Vyučující: Dino Numerato

Asistent: Arnošt Svoboda

Kontakt: 12387@mail.muni.cz, asvoboda@mail.muni.cz

Konzultační hodiny: dle dohody

Termín výuky: ČTVRTEK (31. března, 5. května, 12. května): 16.00 - 19.30,
PÁTEK (1. dubna, 6. května, 13. května): 10.00 - 13.30

Místo výuky: U41, kromě 5. května: U23

Forma výuky: 1+1

Počet kreditů: 6 ECTS

Ukončení kurzu: zkouška

Organizace kurzu: Kurz proběhne v šesti čtyřhodinových blocích. Termín konání jednotlivých přednášek a seminářů je uveden níže v *Rozpisu přednášek a seminářů*.

ANOTACE KURZU:

Kurz se zaměří na sociologické promýšlení sportu. Cílem kurzu je představit studentům historický vývoj sub-disciplíny sociologie sportu, seznámit je s klíčovými tématy, jež jsou v sociologii sportu diskutována, podat přehled o klíčových představitelích a konceptech teoretické sub-disciplíny a naznačit vazby mezi sociologií sportu a obecnou sociologickou teorií. V průběhu kurzu si tak studenti osvojí konceptuální nástroje k interpretaci a analýze vztahu mezi sportem a politikou, masovými médii, identitou, globalizací, občanskou společností a sociální stratifikací. Povinná četba bude založena především na anglicky psaných textech.

Sociology of sport

The course will be focussed on sociological understanding of sport. The objective of the course is to present the historical developments of the sports sociology sub-discipline, provide the students with the overview of key scholars, and theoretical concepts of the sub-discipline and outline the links between sports sociology and general sociological theory. The course will take place in three thematically specific sessions, during which particular attention will be given to the relationship between sports and politics, mass media, identity, globalisation, civil society, and social stratification. The list of compulsory readings will primarily be based on English-written literature.

POŽADAVKY A HODNOCENÍ:

Podmínkou pro absolvování kurzu, udělení zápočtu, je splnění následujících požadavků:

- 1) Odevzdávání příprav z povinné četby
- 2) Prezentace referátu na vybrané téma (instrukce budou specifikovány na základě počtu přihlášených studentů do kurzu, v týdnu od 7. března)
- 3) Aktivní účast na seminářích
- 4) Vypracování závěrečného eseje v rozsahu 1200 – 1500 slov (instrukce budou specifikovány v průběhu kurzu) a jeho odevzdání nejpozději do 20. června

POZNÁMKY K ČETBĚ A K ODEVZDÁNÍ PŘÍPRAV:

Dokumenty jsou buď v ISu ve složce „Studijní materiály“ nebo dostupné prostřednictvím Portálu elektronických informačních zdrojů MU: <http://library.muni.cz/ezdroje/>

Pro odevzdávání průběžných příprav a závěrečného eseje jsou vyhrazeny zvláštní složky v ISu ve složce „Odevzdávrny“.

Bližší instrukce k přípravám studenti obdrží emailem po uzavření zápisu do kurzu. Termín odevzdání příprav bude ve složkách ISu nastaven vždy do neděle v týdnu před konáním kurzu, tj. do 27. března, 1. května a 8. května.

Legenda k ikonám, jež se vztahují k četbě:

 Text je dostupný ve složce „Studijní materiály“ ve formátu *.pdf

 Text je dostupný přes službu SFX prostřednictvím Portálu elektronických informačních zdrojů MU:
<http://library.muni.cz/ezdroje/>

ROZPIS PŘEDNÁŠEK A SEMINÁŘŮ:

1. A. Sociologie sportu: Historie disciplíny a konceptuální východiska (31. března)

- PŘEDSTAVENÍ KURZU
- VZNIK A VÝVOJ SOCIOLOGIE SPORTU JAKO SVÉBYTNÉ SOCIOLOGICKÉ SUB-DISCIPLÍNY
- SPORT V DÍLE SOCIOLOGICKÝCH KLASIKŮ
- SOCIOLOGICKÁ REFLEXE VÝVOJE MODERNÍHO SPORTU

Povinná četba:

- Donnelly, P. 2003. Sport and Social Theory In *Sport and Society: A Student Introduction*, edited by Houlihan, B., s. 11-27. London: SAGE.
- Ingham, A.G. 2004. Sportification process: Marx, Weber, Durkheim and Freud. In *Sport and modern social theorists*, edited by R. Giulianotti, s. 11-32. London: Palgrave McMillan.

Doporučená četba:

- Frey, J. H. and D. S. Eitzen 1991. Sport and Society. *Annual Review of Sociology* 17: 503-522.
- Dunning, E. 2004. Sociology of Sport in the Balance: Critical Reflections on Some Recent and More Enduring Trends. *Sport in Society* 7: 1-24.

1. B. Sport, identita a kultura (1. dubna)

- SPORT A SOCIÁLNÍ STATUS
- SOCIÁLNÍ STRUKTURACE, POLE SPORTOVNÍ PRAXE A SYMBOLICKÁ POVAHA SPORTU
- SPORT A SUBKULTURA

Povinná četba:

- Bourdieu, P. 1988. Program for a sociology of sport. *Sociology of Sport Journal*, 5(2): 153-161.
- Wheaton, B. & Beal, B. 2003. 'KEEPING IT REAL' Subcultural Media and the Discourses of Authenticity in Alternative Sport. *International Review for the Sociology of Sport*, 38(2): 155–176.

Doporučená četba:

- Bourdieu, P. 1978. Sport and Social Class. *Social Science Information* 17: 819-840.
- Ceron-Anaya, H. (2010). An approach to the history of golf: Business, symbolic capital, and technologies of the self. *Journal of Sport & Social Issues*, 34(3), 339-358.
- Sugden, J. and A. Tomlinson 2000. Theorising Sport and Social Class In *Handbook of Sports Studies*, edited by Coakley, J. and E. Dunning, 309-321. London: Sage.

2. A. Sport a občanská společnost (5. května)

- **SPOLEČENSKÁ EXKLUZE, INKLUZE A KOHEZE**
- **SPORT A SOCIÁLNÍ KAPITÁL**
- **SPORT A KOMUNITA**

Povinná četba:

Dyreson, M. 2001. Maybe It's Better to Bowl Alone: Sport, Community and Democracy in American Thought. *Sport in Society* 4: 19-30.

Nicholson, M. & Hoye, R. 2008. Sport and Social Capital: An introduction. In *Sport and Social Capital*, edited by Nicholson, M. & Hoye, R., s. 1-18. London: Butterworth Heinemann.

Doporučená četba:

Jarvie, G. 2003. Communitarianism, Sport and Social Capital. *International Review for the Sociology of Sport* 38: 139-153.

Seippel, Ø. 2006. Sport and Social Capital. *Acta Sociologica* 49: 169-183.

Putnam, R. 1995. Bowling Alone: America's Declining Social Capital. *Journal of Democracy* 6: 65-78.

2. B. Sport a politika (6. května)

- **PROPAGANDA, REZISTENCE, DIPLOMACIE**
- **SPORT A IDEOLOGIE**
- **SPORT A NÁRODNÍ IDENTITA**
- **SPORT A MEZINÁRODNÍ ROZVOJ**

Povinná četba:

Laichman, M. 2005. Politika sportu a budování národa. *Revue pro média* 11: 2-7.

Roubal, P. 2003. Politics of Gymnastics: Mass Gymnastic Displays Under Communism in Central and Eastern Europe. *Body & Society* 9: 1-25.

Šlesingerová, E. 2005. Vidět krásné. *Revue pro média* 11: 18-25.

Doporučená četba:

Fisher, P. 2002. Creating a Marxist-Leninist Cultural Identity: Women's Memories of the German Democratic Republic's Friedensfahrt Culture, Sport and Society. *Culture, Sport and Society* 5: 39-52.

Girginov, V. 2004. Totalitarian Sport: Towards an Understanding of Its Logic, Practice and Legacy *Totalitarian Movements and Political Religions* 5: 25-58.

3. A. Sport a média (12. května)

- **POLITICKÁ EKONOMIE SPORTU**
- **SPORT, REKLAMA, SPONZORING**
- **SPORTOVNÍ HRDINOVÉ A CELEBRITY**

Povinná četba:

- Stead, D. 2003. Sport and the Media In *Sport and Society: A Student Introduction*, edited by Houlihan, B. s. 184-201, London: Sage.
- Smart, B. 2005. Heroism, Fame and Celebrity in the World of Sport In *The Sport Star*, s. 1-19, London: Sage.

Doporučená četba:

- Magdalinski, T. and J. Nauright 2004. Commercialisation of the Modern Olympics In *The Commercialisation of Sport*, edited by Slack, T., 185-206. London: Routledge.
- Whitson, D. 1998. Circuits of promotion: Media, marketing and the globalization of sport. In *MediaSport.*, edited by Wenner, L. s. 52-72. London: Routledge.

3. B. Sport a globalizace (13. května odpoledne)

- **GLOBALIZACE, GLOKALIZACE**
- **SPORT A ALTER-GLOBALIZAČNÍ HNUTÍ**
- **SPORTOVNÍ MEGA-UDÁLOSTI**
- **SPORT, MIGRACE A TRANSNACIONALISMUS**

Povinná četba:

- Houlihan, B. 2003. Sport and Globalisation. In *Sport & Society. A Student Introduction*, edited by B. Houlihan, 345-365. London: Sage.
- Giulianotti, R. & Klauser, F. 2010. Security Governance and Sport Mega-events: Toward an Interdisciplinary Research Agenda *Journal of Sport & Social Issues*, 34 (1): 49-61

Doporučená četba:

- Giulianotti, R. and R. Robertson 2004. The globalization of football: a study in the glocalization of the 'serious life'. *The British Journal of Sociology* 55: 545-568.
- Special Issue časopisu *Sociological Review* z roku 2006.
- Harvey, J., Horne, J. and Safai, P. (2009) "From 'One World, One Dream' to 'Another Sport is Possible': Alter-globalization, (New) Global Social Movements and Sport." *Sociology of Sport Journal*, 26(3): 383-403.
- Marada, R. 2009. Rodáci, odrodilci a adoptovaní: sport v transnacionálních souvislostech. *Sociální studia*. 6(1): 127-154.
- Xin Xu. 2006. Modernizing China in the Olympic Spotlight: China's National Identity and the 2008 Beijing Olympiad *The Sociological Review* 54: 90-107.

SEZNAM VYBRANÉ ROZŠIŘUJÍCÍ LITERATURY:

V anglickém jazyce:

- Coakley, J. & Dunning, E., Eds. 2004. *Handbook of Sport Studies*. London: Sage.
- Giulianotti, R. 2005. *Sport: A Critical Sociology*. Cambridge: Polity.
- Guttman, A. 1978. *From Ritual to Record. The Nature of Modern Sport*. New York: Columbia University Press.
- Jarvie, G. (2006) *Sport, Culture and Society: An Introduction*. London: Routledge.
- Hargreaves, J. (ed.) 1982. *Sport, Culture and Ideology*. London: Routledge.
- Horne, J., G. Whannel and A. Tomlinson 1999. *Understanding Sport: An Introduction to the Sociological and Cultural Analysis of Sport*. London: Routledge.
- Houlihan, B. 2003. *Sport and Society. A Student Introduction*. London: Sage.
- Jarvie, G. 2006. *Sport, Culture and Society*. London: Routledge.
- Levermore, R. & Beacom, A. (Eds.) 2009. *Sport and International Development*. New York: Palgrave.
- Maguire, J. A. (Ed.) 2002. *Sport Worlds: A Sociological Perspective*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Nauright, J. and K. S. Schimmel (Eds.) 2005. *The political economy of sport*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Rowe, D. 1999. *Sport, Culture and the Media*. Philadelphia: Open University Press
- Scruton, S. and A. Flintoff (Eds.) 2002. *Gender and Sport: A Reader*. London: Routledge.
- Slack, T. (Ed.) 2004. *The Commercialisation of Sport*. London: Routledge.
- Smith, E., (Ed.) 2009. *Sociology of Sport and Social Theory* Human Kinetics
- Tomlinson, A. (Ed.) 2006. *The Sport Studies Reader*. London: Routledge.
- Tomlinson, A. 2002. *Power Games: a Critical Sociology of Sport*. London: Routledge.
- Wenner, L. A. 1989. *Media, Sports, and Society*. London: Sage.

V českém nebo slovenském jazyce:

- Čechák, V., Linhart, J. 1986. *Sociologie sportu*. Praha: Olympia.
- Děkanovský, J. 2008. *Sport, média a mýty*. Vimperk: Dokořán.
- Huizinga, J. 1971. *Homo ludens*. Praha: Mladá fronta.
- Leška, D. 2005. *Sociológia športu*. Bratislava: ICM AGENCY
- Sekot, A. 2006. *Sociologie sportu*. Brno: Masarykova univerzita, Paido.
- Sekot, A. 2008. *Sociologické problémy sportu*. Praha: GRADA.
- Slepičková, I. 2000. *Sport a volný čas*. Praha: Karolinum.
- Smolík, J. 2008. *Fotbalové chuligánství. Historie, teorie a politizace fenoménu*. Karlovy Vary: Zdeněk Plachý.
- Veblen, T. 1999. *Teorie zahálčivé třídy*. Praha: Slon.

Periodika a další zdroje:

- Sociology of Sport Journal*
- International Review for the Sociology of Sport*
- Journal of Sport and Social Issues*
- Sport in Society*
- International Journal of Sport Policy*
- <http://www.playthegame.org/>
- <http://www.idrottsforum.org/>
- <http://www.sportanddev.org/>